כי כי פשע · לא שייך אלא בדבוקה דעלמא׳ כלומר אותו שחפץ כי וכיוצאיהו׳ אפלמהו: **ע׳ שברשעים פעיים**: שאינה כתובה בשיטת אותיות התיבה אלא תעיה היא למעלה ובראה ככתוב "רשיים": **כיון שנעשה אדם רש מלמעה**: שיש ט שונאין ואין רוח הבריות טוה הימנו: **נעשה רש מלמעלה**· בידוע שנונאין אותו מלמעלה להכי כתוב "רשיים" שני מיני לשון: **ולא נכתבים**· לעני"ן כלל: **פשוט כבודו של דוד**· שאין הדבר טהג בגדיקים והוד היו ט שונאים הרבה: **ונפמיה בן מכליה**· שהיו ט שונאים הרבה [מלכריים] שמבקשין להרגו על שהיה טוה בית המקדש כדכתיב בעזרא (נחמיה ד) ואחת מחזקת השלח וגו׳ [לא] היו לו קנאים [מישראל] דכתיב (שם ז) רבים ביהודה בעלי שבועה ט כי היא חתן לשכניה בן ארח שהיו מבזין אותו· בקדושין (דף ט.) מפרש להא קרא ולהכי אוכחנא לומר שברשעים אמרינן ולא בגדיקים: **שיש שונא שמשים ומפשפש פנים בכתורה כשנים**· ספר ויקרא היה מחדש בו כל שנה ושנה ודורשו מפלפולו: **לא יחיו לעולם**· לא יחיו לעולם הבא עם הגדיקים ואין נדונין נמי בגיהנם ודוקא קאמר מלכי ישראל אבל שלמה ומדקיה מבית דוד אחו ואף על גב דכתיב בהו "ויעש הרע" מיין הן לעתיד: **אמו ואמויה**· ממלכי יהודה וקיש להו שהיו רשעים ואמון ויאויקים לא תשיב ואף על גב דהוו רשעים מאד כדלקמן, בהגהו קיש להו דחיין: **פורע אם בנון**· שהיו נבקעין בטובד המשלו: **כמ"ד שברע ישמים**· ואתא קאמר קרא "מלא את ירושלים פה לפה" שנשמתו של צדיק שקולה כמו שמלא את ירושלים: **כפוב**· (במלכים) [דה"ב לג] "וישם את פסל הסמל אשר עשה בבית האלהים: וכתיב "והעמיד את האשרים והפסילים" בד"ה (שם): **ולבסוף עשה**· מנשה לאותו דמות ד׳ פרצופים: **כדי שברשה שכינה מכל צד**· שהכנס להיכל תראה פרצוף כנגדו ותכנשו: **מלבשרר עליו שני רעים**· שכינה ודמות הפרצוף: **מלא**· בית המקדש: **פעשה לו מסכה גרה**· כאשה שנעשית גרה לחברתה: **פעלה שפמים**· קורי עכביש שבטל עטרה מכל וכל עד שאינו עכבים קוריהן ע"ג המזבח: **סיפר**· נעשה ט כהיתר: **מפקום שילפה פשע**· מקום שאדם יולא ממנו שבע הוא ממנו ואיט מתאה להגאת אותו מקום: **קפמי לא ידעי לארגוזי**· מלכים ראשונים שלפניט לא היו יודעים להכעיס המקום כמו שהוא תורה אור תרף ואמר כלום אנו לריכין אלא לאורו שמאיר לנו השמש יבא ויטול אורו: **שאנו משמשין בו**· שמאיר ביותר: **אמרו לו**· בני דורו והלא לכף וכו׳ דבני דורו לדיקים היו כדאמרן נסתכל בדורו של יהויקים ונתקררה דעתו: **אפני מה לא מנו אם יהויקים**· בהדי הגך שאין להם חלק לעולם הבא: **פשוט דכתיב ויסר דברי יהויקים**· בתמיהה משום דכתיב ביה רשע כזה לא מנאוהו: **שם עבודם כוכבים על גופו**· מתוך שהיה אוחק בה: **שם שמים**· משום בזיון: **כמלכים לא שמעתי**· מפני מה לא מנו את יהויקים: **בהדיוטות שמעתי**· מפני מה לא מנו מיכה בהדי הדיוטות דמתניתין: **אפו מלוים לעוברי דרכים**· שהיו כל העולם מתארחין אצלו כדכתיב (במקרא) כל העובר ושב אל הלוים זה מיכה: **זש אשלו של מיכה**· כשכתב משה את השם והשליכו על גיגות להעלות אחרונו של יוסף בא מיכה ונטלו בהחבא והייט דכתיב ועבר בים צרה כשהעביר הקדוש ברוך הוא לישראל עבר מיכה עמהם שבידו השם לעשות הענל ל"ל מיכה עשה פסל והכיאו עמו כשעברו ישראל הים: **גרב**· מקומו של מיכה בגרב הוה פסלו של מיכה קטוע ובשילה היה המשכן: **לדוחפו**· למיכה: **ופל דבר זה**· על פסלו של מיכה שלא מיחו ישראל בידו נעשה אגשי פילגש בגבעה שנפלו ביד בנימין והרגו מהם אלפים ארבעים אלף: **לגיפה**· אחילה שמאכילין אורחים: **שפי משפחות**· עמון ומואב שלפי שלא קדמו ישראל בלחם ובמים נכתב שלא יבאו בקהל: **מפלמפ עיניים מן ארשעים**· מעלמת מעיני המקום שלא להביט ברשעו לשלם לו כגדלו הרעה אלא עושה עמון

מלכים לאורו שמאיר לנו השמש יבא ויטול אורו: **שאנו משמשין בו**· שמאיר ביותר: **אמרו לו**· בני דורו והלא לכף וכו׳ דבני דורו לדיקים היו כדאמרן נסתכל בדורו של יהויקים ונתקררה דעתו: **אפני מה לא מנו אם יהויקים**· בהדי הגך שאין להם חלק לעולם הבא: **פשוט דכתיב ויסר דברי יהויקים**· בתמיהה משום דכתיב ביה רשע כזה לא מנאוהו: **שם עבודם כוכבים על גופו**· מתוך שהיה אוחק בה: **שם שמים**· משום בזיון: **כמלכים לא שמעתי**· מפני מה לא מנו את יהויקים: **בהדיוטות שמעתי**· מפני מה לא מנו מיכה בהדי הדיוטות דמתניתין: **אפו מלוים לעוברי דרכים**· שהיו כל העולם מתארחין אצלו כדכתיב (במקרא) כל העובר ושב אל הלוים זה מיכה: **זש אשלו של מיכה**· כשכתב משה את השם והשליכו על גיגות להעלות אחרונו של יוסף בא מיכה ונטלו בהחבא והייט דכתיב ועבר בים צרה כשהעביר הקדוש ברוך הוא לישראל עבר מיכה עמהם שבידו השם לעשות הענל ל"ל מיכה עשה פסל והכיאו עמו כשעברו ישראל הים: **גרב**· מקומו של מיכה בגרב הוה פסלו של מיכה קטוע ובשילה היה המשכן: **לדוחפו**· למיכה: **ופל דבר זה**· על פסלו של מיכה שלא מיחו ישראל בידו נעשה אגשי פילגש בגבעה שנפלו ביד בנימין והרגו מהם אלפים ארבעים אלף: **לגיפה**· אחילה שמאכילין אורחים: **שפי משפחות**· עמון ומואב שלפי שלא קדמו ישראל בלחם ובמים נכתב שלא יבאו בקהל: **מפלמפ עיניים מן ארשעים**· מעלמת מעיני המקום שלא להביט ברשעו לשלם לו כגדלו הרעה אלא עושה

מעמון

°כי בי חשק, ואפלטהו אשגבהו כי ידע שמי יקראני ואענהו, עמו אנכי בצרה, אחלצהו ואכבדהו אורך ימים אשביעהו וארהו בישועתי". אמר ר"ש בן לקיש מאי דכתיב °ויתנע מרשעים אורם וזרוע רמה תשבר מפני מה ע"ן של "רשעים" תלויה? כיון שנעשה אדם רש מלמטה נעשה רש מלמעלה, ולא נכתביה כלל: ר' יוחנן ור"א חד אמר מפני כבודו של דוד וחד אמר משום כבודו של נחמיה בן חכליה. תנו רבנן מנשה היה שנה חמשים וחמשה פנים בתורת כהנים כנגד שני מלכותו, אחאב שמנים וחמשה, ירבעם מאה ושלשה, תניא היה ר"מ אומר °אבשלום אין לו חלק לעוה"ב שנאמר °ויכו את אבשלום וימיתוהו: "ויכוהו" בעוה"ז "וימיתוהו" לעוה"ב, תניא ר"ש בן אלעזר אומר משום ר"מ אחז ואחזיה וכל מלכי ישראל שכתוב בהן "ויעש הרע בעיני ה" לא חיין ולא נידונין °וגם דם נקי שפך מנשה הרבה מאד עד אשר מלא את ירושלים פה לפה לבד מחטאתו אשר החטיא את יהודה לעשות הרע בעיני ה" הכא *תרגימו שהרג ישעיה במערבא אמרי שעשה צלם משאוי אלף בני אדם ובכל יום ויום הורג (את) כולם, כמאן אזלא הא דאמר רבה בר בר חנה "שקולה נשמה של צדיק אחד כנגד כל העולם כולו" כמ"ד ישעיה הרג; כתיב °פסל וכתיב °פסילים א"ר יוחנן בתחלה עשה לו פרצוף אחד ולבסוף עשה לו ארבעה פרצופים כדי שתראה שכינה ותכעוס: אחז העמידו בעליה שנאמר °ואת המזבחות אשר על הגג עליית אחז וגו' מנשה העמידו בהיכל שנאמר °וישם את פסל האשרה אשר עשה בבית אשר אמר ה' אל דוד ואל שלמה [בנו] בבית הזה ובירושלים אשר בחרתי מכל שבטי ישראל אשים את שמי לעולם אמן הכניסו לבית קדשי הקדשים שנאמר °כי קצר המצע מהשתרע והמסכה צרה כהתכנס מאי °כי קצר המצע מהשתרע? אמר *רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן [כי] קצר המצע זה מלהשתרר עליו שני רעים כאחד, מאי "והמסכה צרה וגו'" אמר רבי שמואל בר נחמני רבי יונתן כי הוה ממי להאי קרא הוה קא בבי-מי שכתב בו °כונס כנד מי הים" תעשה לו מסכה צרה [אחז] בטל את העבודה] ורתם את התורה שנאמר °צור תעודה תתום תורה בלמודי מנשה *קדר את האזכרות והרם את המזבח [שרף את התורה] אמן והעלה °שממות על גבי המזבח; אחז התיר את הערוה מנשה בא על אחותו אמן בא על אמו שנאמר °כי הוא אמון הרבה אשמה—רבי יוחנן ור"א חד אמר ששרף את התורה וחד אמר שבא על אמו, אמרה לו אמו: "כלום יש לך הנאה ממקום שיצאת ממנו?" א"ל: כלום אני עושה אלא להכעיס את בוראי, כי אתא יהויקים אמר "קמאי לא ידעי לארגוזי, כלום אנו צריכין אלא לאורו יש לנו זהב פרויים-שאנו משתמשין בו, יטול אורו" אמרו לו והלא כסף וזהב שלו הוא שנאמר °לי הכסף ולי הזהב נאם ה' צבאות" אמר להם כבר נתנו לנו שנאמר °השמים שמים לה' והארץ נתן לבני האדם" א"ל רבא לרבה בר מרי מפני מה לא מנו את יהויקים משום דכתיב ביה °יותר דברי יהויקים ותועבותיו אשר עשה והנמצא עליו" מאי "והנמצא עליו"? רבי יוחנן ור"א חד אמר שחקק שם עבודת כוכבים על אמתו וחד אמר שחקק שם שמים על אמתו? א"ל 'במלכים לא שמעתי' 'בהדיוטות שמעתי' מפני מה לא מנו את *מיכה—מפני שפתו מצויה לעוברי דרכים שנאמר *כל העובר ושב אל הלוים °ועבר בים צרה והכה בים גלים" א"ר יוחנן זה פסלו של מיכה תניא רבי נתן אומר מגרב לשילה=ג' מילין והיה עשן המערכה ועשן פסל מיכה מתערבין זה בזה, בקשו מלאכי השרת לדוחפו, אמר להן הקב"ה "הניחו לו שפתו מצויה לעוברי דרכים ועל דבר זה נענשו אנשי פלגש בגבעה-אמר להן הקב"ה *בכבודי לא מחיתם על כבודו של בשר ודם מרחתם א"ר יוחנן משום רבי יוסי בן *קסמא גדולה לגימה שהרחיקה שתי משפחות מישראל שנאמר °על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים" ורבי יוחנן דידיה אמר מרחקת את הקרובים ומקרבת את הרחוקים ומעלמת עינים מן הרשעים ומשרה שכינה על נביאי הבעל *ושגגתו עולה זדון: מרחקת את הקרובים

מעמון

* רבים על רש

* ל"ש ל"ג: (ל"ש ירות מ הסוף) דנחמיה ד"ל ה"ה מעבר בגנותן ע"ז הראונים

[יומות מנ:]

* ברכות ל: ובמת"ל: דרש על הפסוק "כי נפ כל בא אלי ולדיל ישראל"... נסתכל בדקיקו ונתקרה דעתו" וכן בסוקים הקודמים לפי כאן בראשית נ"א "... כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה" ור"ל יאמר לחי "אפילו בדיקן בדין אחד פדולה מתקיים בנאי" ובדין יסוד עולם"

נוטאו/מבנה (פ"ל)

△ ◇ △ קבוצות עבירות שהיו בו מלכים (בינהם אחז, מנשה, אמון, יהויקים)

מבנה (פ"ל)

△ ב) הצמדת פסל בבית המקדש - כל א' מאלו במקום יותר קדוש

◇ ג) מלכים המגבים: .... הצבודה (מצבה) ישמים פ והתורה

△ עבירות בעבודה

נוטאו/מבנה

שאלות לגמה לא מנו בראשיה של מנו חלק לעולם הבא" ג) יהויקים (במלכים) ב) מיכה (בהדיוטות) ג) אחז לא נמנה מקרא [גם מ"ש] ד) אמון לחא לכן קרא מין ה) יהויקים מדוחי שם נוטאו

בעזרה לגימה - שהרחיקה לאחרים ומקרבת אחרים ומסקה מלוגותיהם ובאה [בחלוקות סימן ליש פ' רא] שמות לחתא קדרוא] מ' שאינו עושה כן

[נ"מ נ:]

[ל"ש ל"ג: (ל"ש ירות מ הסוף) דנחמיה ד"ל ה"ה מעבר בגנותן ע"ז הראונים]

[ל"ש ל"ג: (ל"ש ירות מ הסוף) דנחמיה ד"ל ה"ה מעבר בגנותן ע"ז הראונים]

[נ"מ נ:]